

Psal se rok 1540 a od jihu přicházeli zvláštní bílí muži, celí odění v blýskavém kovu, seděli obkročmo na podivných čtyřnohých zvířatech. Tak nějak se Anasaziové usazení kolem řeky Rio Grande v polovině 16. století setkali se Španěly a jejich koňmi. Vojskové síle pronikající sem ze Střední Ameriky domorodci nedokázali čelit. Patnáct století kulturního vývoje se zastavil.

Ve 13. století opustili Anasaziové z neznámých důvodů svá města v povodí řeky San Juan a většina území, které obývali, osaměla. Téměř najednou se tak vytratila jedna z nejzajímavějších předkolumbovských kultur severně od Mexika. Někteří odešli na sever, jiní se obrátili k jihu a další vyrazili na východ. Usadili se u svých „příbuzných“ v údolí Rio Grande a vytvořili poslední známý článek kultury Anasaziů.

Španělé brali Anasaziům, které nazývali Pueblos, půdu. Vymáhali daně, zavlekli sem nové nemoci a potírali jejich náboženství. Z jihu ohrožovali Anasazi Španělé, ze severu Navahové. Španěly vystřídali Angličané, ale jejich příchod jim nijak neulevil. Přesto dávné tradice Anasaziů žijí. Pueblané je uchovávají s náruživou houževnatostí. Stejně tak se dochovala i jejich obydlí. Jedním z nejkrásnějších důkazů je Taos.

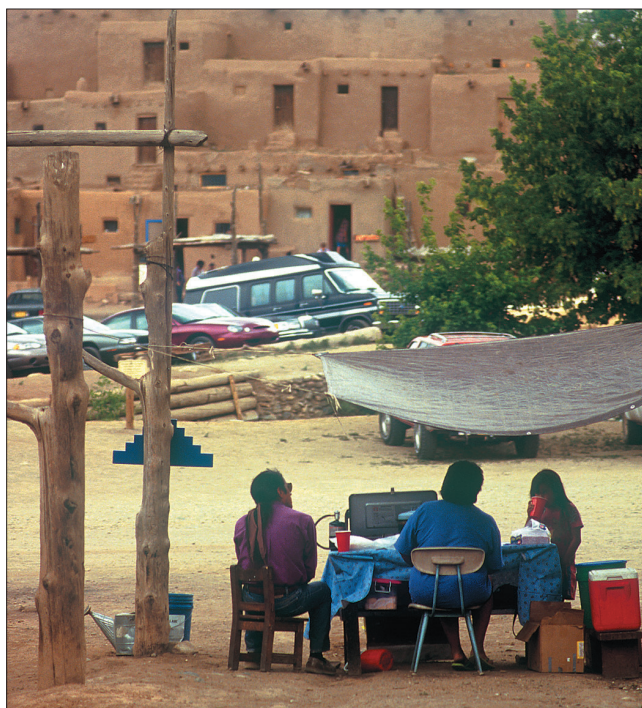
Původní pueblo

Napodobeniny staré architektury lze najít již v novodobém městečku Taos. Styl adobe prožívá renesanci. Španělské slovo „adobe“ je odvozeno od arabského Af-fub (cihla z jílu či bláta). Tady, v Novém Mexiku, se stavby z tohoto materiálu – puebla – budovaly dávno před příchodem Španělů.

To skutečně původní a staré pueblo v Taosu leží asi tři míle severně od města. Stojí na dohled horského pásu s nejvyšším štítem Nového Mexika – Wheeler Peak (4014 m n. m.), na břehu říčky Rio Pueblo de Taos, která se vlévá do Rio Grande.

Osada obkládaná hory, okrových zdí, teras a plochých střech postavená z nepále-

Taos

Prodáváči v uličkách Taosu

ných cihel a hlíny. Hrubé zdi z jílu udržují v létě chlad i bez klimatizace a v zimě zase zabraňují ztrátě tepla. Uvnitř obdélníkových budov nalepených jedna na druhou a postavených z tohoto tradičního materiálu je vždy příjemně.

Vesnice je rozdělena na dvě části. Ta první je soustředěna kolem jakéhosi náměstí či návsi a dala by se nazvat turistickou. Za parkování, za vstup, za fotografování – prostě za vše je třeba zaplatit. Pueblo žije z turistů, a tak jednotlivé domy kolem návsi jsou přeměněny na krámky nabízející místní keramiku, bubínky, oděvy, ozdoby z per,

luky a šípky, náramky z perliček, dřevorezby a malby, ale také indiánskou hudbu na kazetách i CD. Druhá část vesnice je odsunuta trochu do pozadí a je určena pouze obyvatelům puebla. Sem se smí jen na pozvání některého z obyvatel a v jeho doprovodu. Tady Pueblané žijí, ale také tu vyrábějí keramiku a další „turistický“ artikl.

Čilé obchody

Anasaziové žijící podél břehů Rio Grande směňovali své výrobky na značné vzdálenosti. Na velkých pláních Texasu objevili archeologové kukuřici a hliněné nádoby Anasaziů. Od Taosu až k So-

corru zase nacházeli podél Rio Grande zbytky bizonů. Pro místní obyvatele bylo zřejmě vítaným zdrojem potravy jejich maso, které na východ odtud lovili Indiáni z jižních plání, pravděpodobně Apačové. Svědčí to o živém obchodování mezi dávnými obyvateli, které se rozvíjelo navzdory kulturním i jazykovým bariérám na vzdálenost více než tři sta kilometrů.

Dnešní hrnčíři jsou stejně vyhlášenými umělci jako ti staří a stále užívají metody, které se dědí z otce na syna a z matky na dceru už odnepaměti. Nejprve uválají hlínu do válečků a ty pak slepují a tvarují prsty. Pracují bez hrnčířského kruhu, a přesto jsou nádoby symetrické a krásné. Kouskem tykve se nádoba uhladí a nechá se na vzduchu uschnout. Pak se oškrábe, potře tenkým nátěrem hliněné kaše, vyleští a ozdobí malbami. Ani ty se příliš neliší od ornamentů nalezených archeology na nádobách vyrobených téměř před tisícem let. Černobílé nádoby Anasaziů z 11. století pomalované složitými geometrickými a ornamentálními vzory dodnes inspirují současné řemeslníky. Nakonec se vše vypálí v primitivní hliněné peci. Zda se dílo podařilo, pozná hrnčíř, teprve když z nádoby smete popel.

Želví tanec, Bizoní a Jelení tanec, Kukuřičný tanec, Pow Wow – to jsou slavnostní příležitosti, kdy si obyvatelé puebla Taos obléknou pestrobarevné tradiční oděvy, čelenky a ozdoby a kdy zazní zvuky bubnů doprovázejících jejich tance. Jinak chodí v tričkách, šortkách, montérkách, jezdí na kole, auty i na motorkách. ●

Lumír Pecold

Základní informace

Pueblo Taos bylo na Seznam světového dědictví UNESCO zapsáno v roce 1992. Indiánské pueblo leží na okraji stejnojmenného městečka v Novém Mexiku. Taos najdete ve vzdálenosti zhruba 65 mil severně od měst Las Vegas nebo Santa Fe, kde jsou také nejbližší velká letiště.

Snímky: Lumír Pecold

„Vypravěčky pohádek“ – hliněná indiánská keramika